

# REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII“, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coșrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehădia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniarevă), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercădiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăana, Țișișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 80.—, pe 1/2 an K 40.—

Director și redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm<sup>2</sup> câte 40 fileri.

## Sumarul:

**Problema valutară.** — Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 modificată. — Cronicări: Bancnote falsificate. Școala comercială superioară de stat din Brașov. — Convocări.

## Problema valutară

tractată pe înțelesul tuturor, de G. HAMMER.

(Urmare).

### 5. Oscilări la puterea generală de cumpărare.

Am văzut că valoarea banilor noștri de azi nu se poate schimba. Banul obișnuit azi la noi fie el monetă sunătoare sau hârtie, e «stabil în valoare» adecă își păstrează totdeauna valoarea.

Ceeace se schimbă la bani, aceea este *puterea lor de cumpărare* și anume înțelegem aici nu puterea de cumpărare a banilor în special față cu o marfă sau alta, ci față cu totalitatea mărfurilor din circulațiune, dupăcum am stabilit-o aceasta în capitolul B

Dacă vieța de toate zilele este azi încă odată așa de scumpă ca înainte de războiu, aceasta înseamnă cu puterea generală de cumpărare a banilor a scăzut la jumătate. Dacă sub durată unei crize economice prețul mărfurilor scad în mediu cu 10% astfel se ridică puterea banilor tot în aceeași proporție.

Schimbările în puterea generală de cumpărare a banilor sunt de o extremă importanță pentru întreaga vieță economică. Mai întâiu, prin acelea se falsifică toate contractele de plată; dar despre aceasta vom vorbi în capitolul următor. Aici observăm numai următoarele:

*Urcarea continuă a prețurilor* trezește și agită spiritul de întreprindere, promovează, mărește pro-

ducțiunea de bunuri, accelerează desfacerea acestora și dă prilej de muncă.

*Reducerea continuă a prețurilor* dimpotrivă apasă și țin pe loc întreprinderile, îngreuiază și stabilește producțiunea de bunuri, împedecă desfacerea lor și cauzează lipsă de ocupație.

Explicarea e ușoară: Dacă se urcă prețurile, fiecare caută să-și cumpere pe apucate ce are de lipsă, ca să nu fie silit să cumpere mai târziu cu prețuri și mai mari. Comercianții știu că sub durată aceasta pot câștiga mai mult, căci mărfurile înmagazinate le vor putea desface nu numai cu beneficiul obișnuit, ci mai scump. Dacă însă toată lumea cumpără, magazinele se golesc repede și fabricile sunt asaltate de cereri. Astfel se va potentă producția și puterile de muncă vor fi căutate și plățile se vor ridica.

*Dacă însă prețurile scad*, în acest caz nu va umbla nimeni să-și cumpere azi mai mult decât are neapărat de lipsă, sperând, ba știind sigur că mâine va putea cumpără de sigur mai ieftin. Comercianții se tem că vor lucra cu perderi, dacă-și vor încărcă magazinele, punându se astfel în pericolul de a vinde sub prețul de cumpărare, astfel ei nu vor aduna mărfuri, nu vor prea cumpără. În felul acesta magazinele fabricantilor vor rămâne necercetate și pline, comande noue nu se vor mai face. Vor urma dimiterii din serviciu, lipsă de ocupații, înglodarea în datorii a întreprinderilor industriale, agricole etc.

Dacă numai în aceste două direcții s'ar manifesta oscilările de prețuri față de vieța economică, astfel mijlocul, prin care s'ar putea susține și înviora producțiunea și în general prosperarea în cele economice, ar fi cât se poate de simplu: Ar fi, adecă, să se îngrijească numai, ca prețul general să fie în continuă urcare. Și nimic mai ușor ca aceasta. Ar

fi de-ajuns ca banii din circulație să se înmulțească în continuu și anume, mai simplu prin tipărirea și emiterea de bancnote noi, ca să avem o continuă creștere a prețurilor. Pentru că însă nu se prea poate aplica acest simplișim mijloc, aceasta o vom arăta în capitolul următor.

## 6. Contracte de plată, creditori și debitori.

Sunt trei feluri de contracte de plată și anume: Contracte de cumpărare, de datorie și de serviciu (de simbrie).

*Contract de cumpărare* pentru chestia valutei este de mai puțină importanță. Acesta ar putea fi periclitat prin valută mai ales în cazul, dacă ar fi încheiat între supuși a unor state vecine și în intervalul dela încheierea lui și până la ziua de plată ar obveni schimbări mari, neobișnuite în cursul de devize. Despre aceasta, mai de-aproape a se vedea la capitolul 9.

*Contractul de datorie (de împrumut)* constă în aceea că debitorul primește dela creditor o anumită sumă de bani resp. o valoare în bani sub următoarele obligaminte:

1. Să plătească numai o anumită sumă de bani ca interese, prin aceea ce datoria însăși nici nu scade și nici nu crește.

2. Să replătească creditorului o sumă de bani în mărimea sumei împrumutate fie în rate anuale fie deodată, la un termen dinainte stabilit.

O formă deosebită a contractelor de datorie este *contractul de asigurare asupra vieții*; aici plata nu se face deodată, ci în rate anuale (premii) și interesele nu se achită, ci se folosesc parte ca rezervă de pagube și parte pentru micșorarea premiei.

*Contractul de simbrie* (serviciu) stă în aceea, că muncitorul se obligă să presteze pentru patronul său anumite servicii, pe când acesta își ia îndatorirea să plătească lucrătorului săptămânal, lunar sau anual o simbrie (plată, salariu, onorar). Lucrători (muncitori) sunt în înțelesul acesta toți primitorii de simbrie, zilerii și funcționarii, directorii de bancă și domnitorii.

Patronul este *debitorul de soldă* (simbrie) iar lucrătorul este *creditorul de soldă* (simbrie). La contractele de datorie avem din contră simplu *debitori și creditori*.

În cele următoare vom arăta în ce fel se falsifică în continuu toate contractele de plată, prin valuta noastră arbitrară de azi. Aici ajunge să constatăm că între împrejurările noastre valutare de azi puterea de cumpărare generală a banilor în continuu oscilează și anume de regulă e în continuă reducere, pe când prețurile (dela 1890 încoace) în continuu cresc. Am avut însă și timpuri când situațiunea generală a prețurilor eră în continuă decreștere, cum s'a întâmplat d. e. după introducerea valutei de aur în Germania (1873—1890). Influența neconținutelor oscilări a prețurilor față cu contractele de plată (relațiuni de conjunctură) e următoarea:

1. *La contractele de cumpărare*. Pentru plăți în lăuntru țării se produc perturbații la contracte de livrare cu termene lungi. Prețurile se urcă, întreprinzătorul în acest caz este păgubit, deoarece el trebuie să cumpere scump materiile brute, fără să poată ridica și prețul fabricatelor sale. Tocmai întors stă lucrul la reducerea prețurilor.

Dacă în interiorul țării se pot încunjură asemenea pagube prin aceea, că nu se încheie contracte de livrare cu termene lungi fără clauzule corăspunătoare, acest lucru la contracte de cumpărare cu străinătatea este de sigur mult mai greu. Este d. e. starea generală a prețurilor în țară mai urcată decât în străinătate, în acest caz cursul devizelor proprii scade. Importatorul care nu de mult a încheiat un contract de cumpărare în străinătate, este silit să plătească o sumă mai mare de bani în valuta țării sale pentru devizele străine de cari are nevoie. Astfel este păgubit<sup>1</sup>. Exportatorul este din contră în aceeaș măsură favorizat pentru că el devizele străine le poate vinde mai scump.

Tocmai contrarul se întâmplă când contractele de cumpărare se încheie în valuta țării sau când situațiunea generală a prețurilor este mai urcată în străinătate decât în țara proprie. Despre aceasta mai mult în capitolul 9.

2. *Contractul de datorie*. Economul de pământ întreprinzătorul sau comerciantul pentru instalarea sa sau pentru lărgirea întreprinderii sale de regulă are lipsă și de capital străin. În acest scop el este silit să împrumute bani fie aceasta în formă de ipotecă pe pământ sau pe case, fie prin întovărășirea în comandită ca un capitalist etc.

Dacă pe durata contractului de datorie prețurile se urcă, în acest caz cresc venitele economului, întreprinzătorului și ale comerciantului. Plătirea intereselor și a capitalului devine pentru debitori din an în an mai ușoară și anume cu atât mai ușoară cu cât se urcă prețurile.

Intors stă lucrul pentru creditor: cu cât se urcă prețurile cu atât mai puțin poate cumpără el cu banii ce-i primește din împrumutul dat.

Cu suma intereselor pe care le primește anual, își poate acoperi tot mai greu trebuințele traiului de toate zilele. Iar cu suma pretensiunii care i-se plătește la scadență, poate cumpără la data aceea cu mult mai puțin, decât ar fi putut cumpără la încheierea contractului, întocmai cum i-a umblat păpușarului din capitolul 3 cu economiile sale. Astfel ajungem la următoarea concluziune:

*Urcarea prețurilor înseamnă scăderea puterii de cumpărare a banilor, și aceea favorisează pe debitori și păgubește pe creditori.* (Va urmă).

<sup>1</sup> E adevărat că dânsul nu păgubește prea mult, deoarece în urma urcării prețurilor, în interiorul țării, marfa cumpărată o poate desface foarte favorabil.

## Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 modificată,

### a Comandamentului trupelor din Transilvania.

Vor fi considerați ca infractari: acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colportă, comentă în orice chip știri fie adevărate fie imagine sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare sau orice chestiuni privitoare la armata română, 2 Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona sau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare pe timp de războiu.

## CRONICĂ.

**Bancnote falsificate.** S'au aflat în circulație bancnote falsificate à K 1.— și K 2.—. Falsificatele sunt bine reușite. Numerii însă sunt mai mici decât la bancnotele veritabile. Seria are în locul cifrei celei mai înalte un 7, pe când la bancnotele veritabile este, fără excepțiune 1.

**Școala comercială superioară de stat din Brașov.** La 1 Octombrie a. c. se deschide în Brașov școala comercială superioară de stat în edificiul din Bulevardul Regele Ferdinand situat lângă palatul de justiție.

Inscrierile se fac la direcțiune în localul școlii începând din 16 Septembrie a. c. zilnic între orele 10—12 a. m.

Toți elevii vor prezenta la subscriere: Certificat școlar de pe clasa precedentă, act de naștere și atestat de revaccinare.

### „RÎUREANA“,

institut de credit și econ. soc. pe acții în Gurghiu.

## Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «RÎUREANA», societate pe acții în Gurghiu în sensul § lui 18 din statute, sunt invitați la

## Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în 18 Octombrie a. c., la orele 3 p. m., în localul institutului cu următoarea

### ORDINE DE ZI:

1. Raportul consiliului de administrație cu privire la urcarea capitalului social.
2. Fuzionarea societății cu «Cerbul», bancă populară în Reghin, eventual dizolvarea și lichidarea ei.

Domnii acționari, cari ar dori să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați ca conform § lui 21 din statute, să și depună cu două zile înainte de ținerea adunării acțiunile, cât și plenipotențele la cassa institutului.

Gurghiu, 14 Septembrie 1919.

Direcțiunea.

### „CORVINEANA“,

institut de credit și economii, soc. pe acții în Hunedoara.

## Convocare.

În baza §-lui 19 din statute domnii acționari ai institutului de credit și economii «CORVINEANA», societate pe acții în Hunedoara, sunt convocați la

## Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în localul institutului din Hunedoara în 5 Octombrie n. 1919 la orele 2 p. m., cu următoarea

### ORDINE DE ZI:

1. Alegerea președintelui conform §-lui 23 din statute.
2. Înmulțirea capitalului social.
3. Eventuale propuneri ivite în cadrul §-lui 28 din statute.

Acționarii, cari doresc a lua parte la adunarea generală sunt rugați a-și depune în înțelesul §-lui 20 din statute la cassa institutului acțiunile, eventual documentele de plenipotență cel mult până la 4 Octombrie n. 1919 la orele 12 a. m. Se atrage atențiunea dlor acționari asupra §-lui 27 din statute în sensul căruia pentru a se putea decide înmulțirea capitalului social, se cere ca în adunarea generală să fie reprezentate cel puțin  $\frac{1}{3}$  parte a acțiunilor exmise și ca concluzile să fie aduse cu majoritate de cel puțin două terțialități ( $\frac{2}{3}$ ) ale voturilor.

Hunedoara, la 13 Septembrie 1919.

Direcțiunea.

La „Albina“ institut de credit și de economii în Sibiiu află aplicare imediată

## Mai multe puteri de lucru auxiliare.

— Pot fi și femei. —

Se preferă cei sau, cele ce au deja praxă de birou. Plata după învoială.

Ofertele să se înainteze Direcțiunii «Albinei» în Sibiiu.

„Banca Centrală pentru Industrie și Comerț“ soc. pe acții cu sediul în Sibiu

### Caută funcționari

cu praxă și referințe bune. Petenții să-și în-

inteze cererile **personal**, până în 7 Octombrie a. c. împreună cu certificatele de serviciu, indicând plata la care reflectează.

1—2

**Direcțiunea.**

## Banca Națională a României.

### SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1918		1919	
4/17 August		9 August	16 August
<b>A C T I V</b>			
315.154,980	} stoc metalic {	315.154,980	
178.575,450		178.575,450	
—		1.026,005	
6,389		7,144	
291.796,280		610.429,780	
165,726	Argint și diverse monede	19,744	216,857
—	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	143.281,683	124.614,444
113.308,577	Efecte scontate	106.783,485	104.260,546
41.456,245	{ 22.148,500 Imprumuturi pe efecte publice	63.973,523	69.668,877
—	{ 53.033,400 Impr. pe ef. publ. în ct. curent		
—	{ 19.307,745 33.725,655 din cari nu s'au ridicat lei: 34.266,023 43.040,077		
8.042,556	Imprumutul Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042,556	8.042,556
1.347.806,866	Imprumutul în cnt.-c. pe bonuri de tezaur aur (1914—1918)	1.591.788,499	1.591.777,885
—	Impr. în Cont-Curent pe bonuri de tezaur aur fără dobândă (1919)	1.269.689,019	1.319.720,939
8.886,807	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	16.746,657	17.794,414
11.997,418	Efectele capitalului social	11.997,418	11.997,418
32.645,277	Efectele fondului de rezervă	32.645,277	32.645,277
3.813,181	Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprim	3.813,181	3.813,181
6.726,337	Imobile	6.770,052	6.770,052
1.110,957	Mobilier și mașini de imprimerie	1.148,676	1.148,956
244,886	Cheltuieli de administrațiune	1.981,681	2.461,190
438.326,848	Conturi curente	158.623,029	148.109,197
31.450,587	Conturi de valori	38.209,235	38.773,954
97.134,056	Conturi diverse	61.764,408	63.741,184
2.928.649,423		4.612.733,482	4.650.750,286 1)
<b>P A S I V</b>			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
49.318,598	Fond de rezervă	52.491,384	52.491,384
7.189,190	Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprimerie	7.712,574	7.712,574
2.280.585,575	Bilete de bancă în circulațiune	3.278.438,015	3.309.183,342
9.609,347	Profit și pierdere	8.184,893	8.184,893
215,045	Dobânzi și beneficii diverse	1.569,399	1.768,835
201.984,730	Conturi curente și recepise la vedere	884.986,503	881.393,198
367.746,938	Conturi diverse	367.350,714	378.014,060
2.928.649,423		4.612.733,482	4.650.750,286 1)
<b>Efecte și alte valori de restituit</b>			
2.052.978,990	14/27 August 1918	26 August 1919	
—	208.236,158 Efecte și alte valori în păstrare	200.346,300	3.613.447,788
—	1.600.000,000 Bon. de tez. aur în gaj pentru Impr. Stat.	3.100.000,000	3.614.027,654
—	244.742,832 Efecte în gaj și în păstrare provizorie	313.681,354	124.343,384
—	Conturi de ordine		125.248,024
2.052.978,990			3.737.791,173
			3.739.375,678

Taxa: Seont 5%, Dobânda 6%.

1) Totalurile generale din această situațiune au fost reduse cu valoarea efectelor și a altor valori primite fie în garanție pentru diverse împrumuturi, fie în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat.